

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

II-то обикновено Народно Събрание.

(Втора сесия)

LX ЗАСЪДАНИЕ, СРЪДА 15 ОКТОМВРИЙ 1880 ГОД.

Съборието се отвори отъ Министра Президента Г-на Д. Цанкова часа по 11¹/₄ съ произнасянето слѣдующата рѣчь:

Опълномощенъ отъ НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО да отвори втората сесия на второто обикновено Народно Събрание, щастливъ се считамъ да Ви прочета. Господа представители, словото на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО за тоя случай:

Председателъ на Министерския Съвѣтъ:
Д. Цанковъ.

ГОСПОДА ПРЕДСТАВИТЕЛИ!

Съ особенно удовольствие се намирамъ изново окруженъ отъ представителитѣ на възлюбения ми народъ. Привѣтствувамъ Ви, Господа представители, съ добръ допиръ за втори пѣтъ презъ течението на тая година въ столицата на Княжеството и съмъ щастливъ въ това тържественно обстоятелство да благодаря чрезъ вашето посрѣдничество венчкий Си народъ за чувствата на вѣрность и преданность, които той всѣкога Ми е засвидѣтелствувалъ и изново напоследѣкъ, по случай на тезоименний Ми празникъ. Високо оцѣнявамъ, Господа пред-

ставители, тая искрення любовь, отъ която черпя силата потребна въ толкова важни врѣмена.

Излишно е да Ви припомнимъ, Господа представители, печалната случка, която Ме принуди да немож лично да затвоя първата сесия на тая законодателна периода. Ограничавамъ се да изявя, че и въ тоя жалостенъ случай, който хвърли всички ни въ дълбока скърбъ, Азъ могахъ да се увѣря, че НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО ЦАРЯ-ОСВОБОДИТЕЛЪ слѣдува да питае спрямо насъ сжщия дълбокъ интересъ и сжщата любовь, съ която ни е ошастливилъ за всѣкога.

Съ голѣмо удовольствие констатирамъ, Господа представители, симпатитѣ и благоволенieto, които другитѣ велики сили питаятъ къмъ насъ. Тѣй сжщо отношенията ни съ съсѣднитѣ и погранични държави сж отъ най добритѣ. Въ изпълнение на едно желание, което питаяхъ отъ много време насамъ и за да осмѣстива волята на народа Си, посѣтихъ въ послѣдне време Господарьтъ на братский ни Сърбски народъ. Азъ бидохъ приетъ отъ Княжеската фамилия, отъ правителството и отъ народьтъ съ една истина симпатия, която Ме твърдѣ много трогна и която е за Мене едно здраво ручателство за под-

държанието и усиляването на братските и приятелски отношения между тия два едноплеменни народи. Щастливъ бѣхъ тоже да приема въ Русе посѣщението на НЕГОВО КРАЛЕВСКО ВИСОЧЕСТВО, Ромънскій Князь Карлъ. Ползувахъ се отъ тоя случай да му повтори лично, колко голѣма важностъ отдавамъ на поддържането и укрепленieto на добритѣ отношения между двата ни народа, които сж уже съединени съ толкова връзки и съ толкова общи интереси.

Имахъ случайтъ, Господа представители, да разсмотря лично всичкитѣ ни въоръжени сили и съмъ щастливъ да Ви извѣстя, че тѣ намѣрихъ пълното Ми одобрение. Опитътъ направенъ чрезъ повикването подъ знамената на резервиститѣ отъ три окръга показа, че тѣ сж материяли, възъ които отечеството може да разчитва въ минути на опасностъ. Считамя го за моя длъжностъ, Господа, да спомена услугитѣ, които войската е принесла и трудоветѣ, които е претърпела, за да положи край на разбойничеството въ Источната частъ на Княжеството ни и които не се съмнявамъ, че се оцѣняватъ отъ Васъ, тъй както тѣ го заслужаватъ. Въ тоя важенъ случай моя министръ на войната, чрезъ своята енергия и чрезъ своитѣ мъдри мѣрки, си е придобилъ едно право на нашата признателностъ.

За усвършенствувание на военната ни организация, Военний ми Министръ, ще Ви представи между друго:

Единъ законопроектъ за народната милиция.

Господа представители! Но другитѣ отрасли на управлението тоже важни и пълни съ слѣдствия работи Ви очакватъ. България има нужда отъ серпозна и постоянна работа, за да може да се развие и да изпълни миссията си на балканскій полуостровъ. Прочее, правителството ми ще ви представи единъ редъ законопроекти, които се отнасятъ до разнитѣ отрасли на управлението, и които вие ще има да разгледате съ всичкото това внимание, което се дължи на всичко, което се отнася до интереситѣ на отечеството. Безъ да изброявамъ законопроектитѣ, ограничавамъ се да привлеча вниманието ви върху проектътъ за бюджетътъ и проектътъ за десетъкътъ, за бегликътъ и за даждията въобще.

На конецъ препоръчвамъ на особенното ви внимание, Господа представители, важниятъ въпросъ за желѣзнитѣ пѣтища въ България. Този въпросъ като се касае до най жизненнитѣ интереси на страната, правителството ми се е занимало съ него и ще ви съобща преговоритѣ, които сж станали по този предметъ, както и по предметъта на задълженията, които сж наложени на България.

Както видите, Господа Представители, една

твърдѣ широка перспектива се отваря на Вашата просветена дѣятелностъ и не се съмнявамъ, че въ Вашето горѣщо желание да видите милото ни отечество благополучно и цвѣтуеще, опжтено съ сигурни крачки къмъ едно свѣтло бъдъще; патриотическитѣ чувства, които Ви въодушевяватъ не ще никога да останатъ по-долу отъ величината и отговорността на вашата задача.

Провѣзгласявамъ сесията на Народното Събрание за открита. Да Благослови Богъ Вашитѣ занятия за благополучието на възлюбениятъ Ни народъ.

Да живѣе България!

АЛЕКСАНДРЪ.

(Слѣдъ свършване на рѣчта многогумни викове отъ страна на представителитѣ „да живѣе България“, „да живѣе Негово Височество.“ Отъ вѣнъ Народ. Събрание музиката свири „народната химна“. На председателското мѣсто сѣдна Г-нъ Славейковъ и бившитѣ секретари засѣдаха при него.)

Предсѣдатель Славейковъ: (Звѣни.) Ще се чете списъка на депутатитѣ, за да видимъ да ли Събраниято е пълно.

Секретаръ Коевъ: (Чете списъка на депутатитѣ.)

Предсѣдатель: Ония Г-да депутати, които сж дошли отъ допълнителнитѣ избори, моля да се явятъ, за да се запишатъ въ списъка.

Министръ Каравеловъ: Да се запишатъ и да си даджтъ присягата. (Депутатитѣ отъ допълнителнитѣ избори се записватъ въ списъка.)

Предсѣдатель: Отъ 172 депутати, отъ които се съставлява събраниято, отсъствуватъ 25, на лице сж 147. Събраниято е пълно и може да бѣде отворено. Тѣй като ония Г-да отъ допълнителнитѣ избори не сж дали още клетва, то по напредъ мисля, че трѣба да попитамъ Народното Събрание, да ли е съгласно днесъ да положатъ клетва или утрѣ. (Гласове: Сега.) Кога е тѣй да изгѣжтъ и да даджтъ клетва (Представителитѣ даватъ клетва.)

Предсѣдатель: Сега вече Събраниято се обявява за отворено и азъ предлагамъ да се избере една коммисия за провѣркатѣ на тѣзи нови избори и пакъ питамъ Народното Събрание, желае ли сега да се приетъ къмъ избиранието на тѣзи коммисии или утрѣ? (Едни гласове днесъ. Други утрѣ.) Който нежелаетъ да се избере днесъ, да си дигне ржката? (Никой не дигна.) Чрезъ тайно или чрезъ явно гласоподаване да се избере тѣзи коммисия? (Гласове: Тайно. Явно.) Първо трѣба да се опредѣли отъ колко души трѣба да бѣде тѣзи коммисия.

Стамболовъ: Понеже отъ допълнителнитѣ избори имама само нѣколко личности, то мисля, че трѣба

да се избере коммисиия отъ 3 души и предлагамъ тѣ да се избератъ чрезъ явнo гласоподаване.

Председателъ: Приема ли Народ. Събрание да се избератъ 3 души? (Приема се.) Слѣдва да попитамъ, какъ да се избератъ, съ явнo или тайно гласоподаване. (Гласове: чрезъ явнo.) Тогава остава да се покажатъ кандидатитѣ.

Стамболовъ: Отъ своя страна азъ предлагамъ Г-на Живкова. (Приема се).

Наумовъ: Азъ отъ своя страна предлагамъ Г-на Стамболова. (Приема се).

Д-ръ Молловъ: Предлагамъ Г-на Наумова за членъ на тѣзи коммисиия. (Приема се).

Председателъ: Избрани сѫ Г-нѣ Наумовъ, Г-нѣ Стамболовъ и Г-нѣ Живковъ, които отъ утрѣ ще се заематъ съ дѣлото си.

Тодоровъ: Желателно е да се знае, преди да се заловимъ за другитѣ работи, дали бюрото е постоянно или привременно, защото 88 членъ на конституцията казва, че, щомъ се открие засѣданieto, подъ председателството на най стария трѣба да се избере председателъ и подпредседатели. Такова нѣщо сега нестана. За това е желателно да се обясни това и тогава да се заловимъ на работа, за да се запази члена на конституцията.

Стамболовъ: Струва ми се, че ние вече почнахме работата си. Щомъ единъ нхтъ стана избирание на коммисиията, тогава, разбира се, че пристъпваме на работа подъ ръководството на бюрото отъ миналата сесия. Председателътъ и подпредседателитѣ избиратъ се подъ председателството на най стария само въ първата сесия. Този членъ 88, който помена Г-нѣ Тодоровъ, намира се подъ заглавие „за състава“ на обикновенното Народно Събрание, т. е. какъ се състави Н. Събрание. Тамъ се казва, че всѣки десетъ хиляди души избиратъ единъ пред-

ставителъ, който 3 години на редъ дохожда да засѣдава въ Народното Събрание; сѣтнѣ, казва се какъвъ трѣба да бѣде той, какво трѣба да прави и най сѣтнѣ намира се членъ, който казва: като се отвори Събранието, избира се, подъ председателството на най стария, председателъ и подпредседатели. Този членъ слѣдователно трѣба да се разбира така, щото председателътъ, подпредседателитѣ и секретаритѣ ще останатъ за винаги, до дѣто трае 3 годишния периодъ, защото, казва се тамъ, че се избира той, щомъ се открие Народното Събрание. И тъй като пристъпихме къмъ работа и избрахме коммисиия, съ това вече Народното Събрание призна, че повдигнатия отъ Г-на Тодорова въпросъ нѣма си мѣстото. За това предлагамъ, да остане това предложение безъ послѣдствие и да се не разисква по него. — А преди всичко трѣба да питамъ имали 5 души, които да го подкрѣпятъ?

Наумовъ: Азъ мисля, че днесъ довольно работа се свърши и за това предлагамъ, днесъ та не разискваме повече, но да се вотира, да се отложи засѣданieto до утрѣ.

Председателъ: Приема ли Народ. Събрание, да се отложи засѣданieto и да почнемъ утрѣ, споредъ предложението на Г-на Наумова? (Приема се.) Който не приема да си дигне ръката. (Двоица дигнаха.)

Тогазъ засѣданieto се затвара. Утрѣ по 1 часъ ще се съберемъ.

(Конецъ 11 часа 40 мин.)

Председателъ **П. Р. Славейковъ.**

Подпредседатели { **Д-ръ И. Брадель**
Н. Сукнаровъ.

Секретари { **Ив. Даневъ.**
Хр. Баларевъ.
В. П. Золотовъ.
К. Коевъ.

Управителъ на Стенографическото бюро А. Безеншекъ.